

ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ЯЛОВИЧИНИ ПРИ РЕКОНСТРУКЦІЇ ТВАРИННИЦЬКИХ КОМПЛЕКСІВ

Глєбова Ю.С. м.н.с.

(Інститут тваринництва УААН)

У статті розглянуті пропозиції по реконструкції тваринницьких комплексів по вирощуванню молодняку великої рогатої худоби. Наведені розрахунки по вартості реконструкції та проаналізована економічна ефективність та її доцільність у сучасних умовах господарювання.

У сучасних умовах, коли практично зруйнована виробнича база тваринницької галузі, обсяги виробництва продукції тваринництва та поголів'я великої рогатої худоби постійно знижується, необхідно пропонувати та впроваджувати новітні технології по відтворенню тваринницьких ферм та комплексів.

Проблема реконструкції тваринницьких комплексів вивчалася такими вченими як Новиков Ю.Ф. [2], Рабштина В.М.[3], Радченко В.В., Чигринов Є.І., Ворошилов В. І. [4], Хазін В. Й. [5] та іншими. Але нажаль, у наш час практично відсутні економічно обґрунтовані пропозиції приватним власникам та інвесторам щодо відновлення тваринницьких комплексів та подальшого прибуткового та рентабельного ведення бізнесу по виробництву м'яса великої рогатої худоби.

Базовим підприємством для проведення досліджень питань реконструкції був Агроцех №19 Маріупольського металургійного комбінату ім. Ілліча, Маріупольського району, Донецької області. Головним напрямком роботи тваринницького комплексу є інтенсивне вирощування позаремонтного молодняку великої рогатої худоби молочних і комбінованих порід на м'ясо.

Весь технологічний процес вирощування молодняку на комплексі розділяється на три періоди: перший період – вирощування телят з 1 до 6 місячного віку, другий період – вирощування телят с 6 до 12 місячного віку, третій період – з 12 до 18 місячного віку.

Суть реконструкції комплексу полягає в переобладнанні основних виробничих приміщень під прогресивні технології, які можливо раціонально застосувати в існуючих спорудах: першого періоду - під безприв'язне боксове утримання телят, другого періоду – під безприв'язне утримання молодняку на глибокій підстилці. Виходячи з того, що приміщення третього періоду вирощування молодняку побудовані капітально, надійно експлуатуються протягом тривалого часу і для їх переобладнання з прив'язного на безприв'язне боксове утримання потребує значних капітальних вкладень, тому їх реконструювати недоцільно. В дев'яти тваринницьких приміщеннях до і після реконструкції кількість скотомісць складає 3200, з них: першого періоду – 800, другого періоду – 1200 і третього 1200.

Для вирощування усіх телят, які надходять у 1-й період необхідно мати 800 скотомісць, 4 сектора по 200 скотомісць кожен. Цим вимогам відповідають приміщення №5 та 10 комплексу. Вирощування телят 2-го періоду здійснюється у приміщеннях № 7,8 та 9. Третій період вирощування (заключний) здійснюється у приміщеннях №1,2,3 та 4.

Для утримання молодняку 1-го періоду вирощування ферма Агроцеху №19 має 800 скотомісць, у тому числі приміщення №5 на 400 скотомісць та приміщення №10 на 400 скотомісць. Приміщення №5 збудоване у рамних конструкціях, його довжина 72 м та ширина 18м. Приміщення має два кормових проходи шириною 2,4 м. кожен, 4 ряди станків шириною 3,2-3,5 м. Станки обладнані годівницями, виготовленими з металевих труб діаметром 60 см. Місткість одного станку 10-12 голів, площа на 1 голову – 3,5 м², фронт годування 0,55м. Біля поперечних роздільників станків влаштовані групові напувалки для води. Підлога у станках суцільна. Прибирання станків від гною виконують вручну. За допомогою шкребка гній скидають в гнойові канали, які

розташовані під годівницями, відтіля транспортами ТСН-3,0Б гній подається на похилий транспортер, який скидає гній до візка.

Приміщення №10 стійково-балочне довжиною 72м. та шириною 21м. Приміщення розділено на дві ізольовані секції місткістю 200 голів кожна. У теперішній час приміщення не придатне для використання та потребує капітальної реконструкції. При даній системі утримання у станку виділяють зону відпочинку та зону годівлі. Ширина зони годівлі 1,8-2,0м, зони відпочинку – 1,2-1,4м. Зона відпочинку піднята над зоною годівлі на 15-20см. У зоні годівлі встановлюють годівниці із розрахунку 0,4м на 1 голову. Годівницю обладнують фіксаторами для фіксації телят під час випоювання молочних кормів. У боковій частині зони годівлі встановлюють по одній напувалці для води типу АП-1 або ПА-1 та годівниці для мінеральної підкормки телят. Розмір годівниці: довжина – 70 см, ширина 18см, глибина 18см. Висота дна годівниці від рівня підлоги – 35-40 см. Для видалення гною з зони годівлі необхідно налаштувати скреперну установку УС-15 або УС-12. Ці установки подають гній у поперечний канал, розташований на середині приміщення, потім за допомогою транспортерів ТС-1 та ТСН-2М гній передається у тракторні візки. Зону відпочинку облаштовують індивідуальними боксами. Комфортність боксів у значній мірі залежить від їх параметрів. Дослідженнями встановлено, що для телят, яких вирощують з 30 денного до 4-6 місячного віку при рівні середньодобових приростів 650-700 г ширина боксів повинна бути 0,5 м. Довжину боксів необхідно регулювати в залежності від віку телят установкою спеціального обмежувального бруса у передній частині боксів. Максимальна довжина боксів для телят 4 міс. – 1,2м, 6 міс.-1,4м. Висота розділювальної перегородки боксів 0,8м, нижньої планки від полу – 0,3м. Довжина розділювальних перегородок 0,8 – 1,0м. Оптимальна місткість станків 10 голів.

На комплексі Агроцеху №19 існує три приміщення для утримання молодняка 2-го періоду - №7,8 та 9 місткістю по 400 голів кожне. Загальна місткість становить 1200 голів. Технологічне планування усіх приміщень однакове, це двохрядні приміщення рамної конструкції з кормовим проїздом по

середині будівлі шириною 2,5-3,0м, які устатковані двома рядами годівниць. У приміщеннях №8 та 9 годівниці улаштовані з металевих труб діаметром 60см, а в приміщенні №7 – цегляні.

Молодняк худоби третього періоду розміщується в чотирьох приміщеннях по 300 голів в кожному, всього на 1200 скотомісць. Утримання молодняку – прив'язне, з роздаванням кормів кормороздавачем-змішувачем, видаленням гною транспортерами типу ТСН-3,0Б.

Для реконструкції під нову технологію в приміщеннях №5 та 10 необхідно установити одинарні і спарені індивідуальні розділювачі боксів на 400 телят, обладнати кормову решітку з фронтом годівля 0,4 м на одну голову, установити годівниці для групової годівлі телят, годівниці обладнати утримувачами відер для напування телят молоком або заміниками молока. Між груповими секціями необхідно налаштувати огороження, для входу людей та обслуговування телят в групових станках зробити хвіртки, групові станки обладнати груповими напувалками.

Крім того, по всій площі приміщення необхідно зробити підлогу з різних марок бетону для кормових проїздів, у кормо-гноювій зоні облаштувати скреперну установку для видалення гною, службові проходи. Приміщення необхідно обладнати електричним освітленням з застосуванням світильників з люмінесцентними лампами, що дасть можливість значно скоротити витрати електроенергії, провести по приміщенню водопровід. Видалення гною після реконструкції буде здійснюватись скреперними установками типу УС-15, горизонтальними та похилими транспортерами ТСН-3,0Б в тракторний причіп 2ПТС-4М.

Розрахунок витрат матеріалів на реконструкцію приміщень виконувався з урахуванням Державних будівельних норм України [1]. За нашими розрахунками загальна вартість матеріалів, виробів та обладнання одного приміщення для телят віком 30днів-6 міс. складе 441,1 тис. грн., з них: вартість підготовки приміщення до реконструкції, яка полягає в демонтажу існуючого

обладнання – 31,0 тис. грн., вартість матеріалів – 324,4 тис. грн., вартість обладнання – 85,7 тис. грн.

Реконструкція приміщення №7 під безприв'язне утримання молодняку великої рогатої худоби віком 6-12 міс. передбачає налаштування одного кормового столу по центру впродовж приміщення, який обладнується кормовою решіткою з фронтом годівлі 0,6м. на голову, кормової площадки шириною 2м. впродовж огорожі кормового столу. Для відпочинку молодняку худоби між кормовою площадкою і стіною передбачено логово заглиблене на 0,5 м від рівня кормової площадки. Площа лігва складає 2,5м.кв. на одну голову. Перед постановкою худоби на утримання в приміщення вся площа лігва устилається шаром соломи товщиною 0,3 м. а потім при догляді за молодняком добавляється солома з розрахунку 2 кг на одну голову на 1 день. Між групами устанавлюються хвіртки.

Для утримання молодняку худоби в літній період, біля приміщення улаштовується вигульно-кормові майданчики з твердим покриттям і кормовим столом. Загальна вартість матеріалів, виробів та обладнання при реконструкції одного приміщення складає 420,5 тис. грн., з них вартість підготовки приміщень до реконструкції 26,0 тис. грн., вартість матеріалів 366,8 тис. грн.. і вартість обладнання 27,7 тис. грн.

Після проведення реконструкції планується отримувати 800 грам середньодобового приросту худоби.

Як відомо, усі основні фонди в процесі використання певною мірою амортизуються, та кожен основний фонд у певний період часу має свою залишкову вартість. Залишкова вартість тваринницького комплексу до реконструкції становить 21 612,60, вартість реконструкції основних приміщень та будівництва допоміжних об'єктів становить 3 648,18 тис. грн., загальна вартість тваринницького комплексу після реконструкції становить 25 260,78 тис. грн. У загальній вартості комплексу після реконструкції 85,56% займає залишкова вартість існуючих приміщень, а 14,44% вартість реконструкції. Вартість основних та допоміжних об'єктів приведена в табл. 1.

У процесі визначення ефективності реконструкції, нами був проведений порівняльний аналіз витрат комплексу до та після реконструкції.

Таблиця 1. Склад об'єктів та вартість тваринницького комплексу Агроцеху

№19, тис. грн.

Назва об'єкта	Вартість			
	Всього	з них:		
		реконструкція	нове будівництво	є у наявності
Приміщення для телят віком 30 днів – 6 міс.	3 900,13	1 025,59	-	2 874,54
Приміщення для молодняку 6-12 міс.	6 462,68	1 546,13	-	4 916,55
Приміщення для молодняку 12-18 міс.	8 227,58	-	-	8 227,58
Вартість основних приміщень	18 590,40	2 571,72	-	16 018,67
Загальнофермське технологічне устаткування	559,70	-	559,70	-
Санітарний пропускник	219,43	-	-	219,32
Естакада для худоби	25,48	-	-	25,48
Приміщення для обробки телят	69,61	-	-	69,61
Ветеринарний пункт	246,28	-	246,28	-
Дезбар'єри	18,44	-	-	18,44
Майданчик для обробки худоби	92,00	-	92,00	-
Склад для комбікормів	345,09	-	-	345,09
Силососховище	703,64	-	-	703,64
Намети для сіна	119,60	-	119,60	-
Сінажесховище	1 038,61	-	-	1 038,61
Автоваги	94,16	-	-	94,16
Трансформаторна підстанція з дизельною електроустановкою	277,92	-	-	277,92
Артсвердловини	138,00	-	-	138,00
Пожежні резервуари	58,88	-	58,88	-
Гноєсховища на 7 тис. тон.	2 663,55	-	-	2 663,55
Вартість допоміжних споруд	6 110,68	-	516,76	5 593,81
Всього	25 260,78	2 571,72	1 076,46	21 612,49

За допомогою проведеного аналізу, ми мали можливість порівняти собівартість продукції до та після реконструкції (табл.2).

Таблиця 2. Загальні експлуатаційні витрати по тваринницькому комплексу

Агроцеху №19, тис. грн.

Статті витрат	До реконструкції	Після реконструкції
Заробітна плата	758,27	526,31
Відрахування на соціальні заходи	173,80	120,63
Вартість кормів	4168,90	4546,40
Ветеринарне обслуговування тварин	86,58	86,58
Паливно-мастильні матеріали	325,74	325,74
Електроенергія	118,51	138,61
Амортизація основних засобів	956,57	1170,10
Поточний ремонт	382,63	468,04
Інші матеріальні витрати	178,13	184,46
Загальновиробничі витрати	151,65	105,26
Експлуатаційні витрати всього	7300,80	7672,13
у т.ч. матеріальні витрати	6217,07	6919,93
% від експлуатаційних витрат	85,2%	90,2%
Вартість побічної продукції	674,34	562,86
Собівартість приросту живої маси	6626,46	7109,27
Витрати на збут (2% від експлуатаційних витрат)	146,02	153,44
Повна собівартість приросту живої маси	6772,48	7262,71
Валовий приріст живої маси, ц	7204	8426
Собівартість 1 ц приросту живої маси	940,10	861,94
Після малої реконструкції в % до бази	100%	91,7%

З табл. 2 видно, що загальні експлуатаційні витрати по комплексу після реконструкції збільшилися на 5,1%, повна собівартість валового приросту живої маси збільшилась на 7,2%, але після реконструкції валовий приріст живої маси збільшився на 17%, тому собівартість 1ц приросту живої маси знизилась з 940,10 грн. до 861,94 грн., або на 8,3%. Собівартість однієї голови після реконструкції збільшується на 6,0%, але собівартість 1 ц живої маси

зменшується з 1006,21 грн. до реконструкції до 927,48 грн. після реконструкції, або на 7,8%.

Реалізацію вирощеного молодняка на переробні підприємства ми передбачили по наступним трьом сценаріям розвитку цін: песимістичний – 10 грн/кг живої маси, реалістичний – 13 грн/кг і оптимістичний – 16 грн/кг живої маси. Технічний брак, як некондиційну худобу реалізовували за ціною 6,5 за кг живої маси.

Показники економічної ефективності виробництва м'яса великої рогатої худоби при проведенні реконструкції наступні: рентабельність виробництва при ціні реалізації 10 грн./кг живої маси становить 7,8%, при реалізації по 13 грн./кг - 39,3%, а при реалізації по 16 грн./кг можна досягнути рентабельності 71,2%.

Загальна вартість реконструкції складає 3 648, 18 тис. грн., додатковий прибуток при песимістичному сценарії реалізації становить 553,67 тис. грн. на рік, окупність становить 6,6 років; при реалістичному варіанті додатковий прибуток становить 1096,35 ти. грн., термін окупності – 3,3 років; при оптимістичному варіанті 1461,18 тис. грн., окупність – 2,5 років.

На підставі проведеного аналізу можна зробити висновок про те, що реконструкція є ефективним методом відновлення тваринницьких комплексів. При залученні у процесі реконструкції прогресивних технологій, збільшується виробництво приросту живої маси худоби, і як наслідок збільшується валова виручка підприємства. Але прибутковість та рентабельність підприємства залежить від рівня закупівельних цін та дотацій держави для підтримки тваринницьких виробників. Підприємство може бути рентабельним при рівні закупівельних цін 13 грн. за кілограм живої маси та зможе окупити залучені кошти за 3-4 роки.

Література

1. Державні будівельні норми України. Правила визначення вартості будівництва ДБН Д.1.1-1-2000.-Харків:Райдер,2003.-112с.
2. Новиков Ю.Ф. К индустриальному животноводству на основе строительства ферм. –Днепропетровск: Промінь, 1979.-79с.
3. Рабштына В.М., Степанко К.И., Мірошниченко Н.Е. Методические рекомендации по разработке конструктивных решений скотоводческих ферм.- Запорожье: ЦНИПТИМЭЖ,1988.-72с.
4. Радченко В.В., Чигринов Е.И., Ворошилов В.И. Эффективность строительства откормочных ферм.-Х.:Прапор, 1986.-64с.
5. Хазін В. Й. Будівлі і споруди агропромислового комплексу.-К: Вища школа, 2006.-255с.

Аннотация

Эффективность производства говядины при реконструкции животноводческих комплексов

Глебова Ю.С.

В статье рассмотрены предложения по реконструкции животноводческих комплексов по выращиванию молодняка крупного рогатого скота. Приведены расчеты стоимости реконструкции и проанализирована экономическая эффективность и целесообразность ее применения в современных условиях хозяйствования.

Abstract

Efficiency of beef production applying cattle complexes reconstruction

Y.Glebova

Suggestions about the cattle breeding complexes reconstruction were examined. Cost calculations were shown and economic efficiency and advisability of reconstruction applying in modern management conditions were analyzed.